

Frankrig

Specialdomstole - Frankrig

Dette afsnit indeholder en oversigt over forfatnings- og forvaltningsdomstolene i Frankrig.

Forfatningsrådet (*Conseil Constitutionnel*)

Forfatningsrådet blev oprettet ved forfatningen for Den 5. Republik den 4. oktober 1958. Der er ikke tale om en **højesteret**, da rådet ikke befinder sig øverst i den hierarkiske struktur for de juridiske domstole eller forvaltningsdomstolene.

Forfatningsrådet består af **9 medlemmer**, hvoraf en tredjedel udskiftes hvert tredje år. Medlemmerne udpeges af henholdsvis den franske præsident og de to formænd for parlamentets forsamlinger (senatet og nationalforsamlingen) for en periode på **9 år, der ikke kan forlænges**. Frankrigs tidligere præsidenter er ved lov livsvarige medlemmer af forfatningsrådet, forudsat at de ikke besidder et hverv, der er uforeneligt med hvervet som medlem af rådet.

Formanden for forfatningsrådet udpeges af Frankrigs præsident blandt rådets medlemmer.

Der er **ingen krav til alder eller erhverv** for at blive medlem af forfatningsrådet. Hvervet som rådsmedlem er imidlertid **uforeneligt** med hvervet som medlem af regeringen eller det økonomiske og sociale råd, samt med enhver form for vælgermandat. Medlemmerne af forfatningsrådet er desuden underlagt de samme krav som medlemmerne af senatet og nationalforsamlingen om, at deres erhverv ikke må være uforenelige.

Forfatningsrådet er en **permanent institution**, der afholder rådsmøder, når der anmodes herom. Retsmøderne foregår altid i **plenum**. Drøftelserne er underlagt en **regel om beslutningsdygtigt flertal**, hvilket betyder, at der altid skal være **7 dommere** til stede. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Der kan ikke afgives dissens. Drøftelserne på retsmøder og plenarmøder og afstemningerne er **lukkede for offentligheden og offentliggøres ikke**.

Proceduren er skriftlig og kontradiktorisk. I forbindelse med valgtvister kan parterne dog anmode om at blive hørt. Derudover høres parterne eller deres repræsentanter i forbindelse med undersøgelser af prioriterede forfatningsspørgsmål (*questions prioritaires de constitutionnalité*).

Inden for rammerne af dets kompetencer kan forfatningsrådets **beføjelser** inddeles i to kategorier:

En judicial kompetence ved to former for tvister:

Tvister vedrørende lovgivningen

Den forebyggende kontrol med lovgivningsteksternes forenelighed med forfatningen (*contrôle de constitutionnalité*) er fakultativ i forbindelse med almene love og internationale aftaler, men obligatorisk i forbindelse med forfatningslove og forordninger vedtaget i nationalforsamlingen. Kontrollen udøves, efter at parlamentet har stemt, men før loven bekendtgøres, før en international aftale ratificeres eller vedtages og før en forordning fra nationalforsamlingen træder i kraft. Den fakultative høring af forfatningsrådet kan ske på anmodning fra en politisk myndighed (den franske præsident, premierministeren eller formanden for senatet eller nationalforsamlingen) eller af 60 medlemmer af nationalforsamlingen eller 60 medlemmer af senatet.

Den 1. marts 2010 indførte man en **undtagelsesvis kontrol med lovgivningsteksternes forenelighed med forfatningen** sammen med indførelsen af prioriterede forfatningsspørgsmål. Siden da kan enhver part i en verserende retssag anfægte en lovforskrifts forenelighed med de forfatningssikrede rettigheder og friheder. Spørgsmålet indbringes for forfatningsrådet, efter at det har været til behandling i enten statsrådet (*Conseil d'Etat*) eller ved kassationsretten (*cour de cassation*), som udtaler sig inden for tre måneder.

Forfatningsrådet har kompetence til at **pådomme spørgsmål vedrørende fordelingen af kompetencer** mellem love og forordninger og kan blive inddraget, enten under lovgivningsproceduren af formanden for den forsamling (senatet eller nationalforsamlingen), der behandler lovtæksten, eller af premierministeren med henblik på at deklassere en lovbestemmelse.

Tvister vedrørende valg eller folkeafstemninger

Forfatningsrådet træffer afgørelser vedrørende **gyldigheden af franske præsidentvalg og folkeafstemninger** og offentliggør valgresultaterne. Det dømmes endvidere i spørgsmål vedrørende gyldigheden af valget af medlemmer til parlamentet, deres valgbarhed og interessekonflikter.

Alle vælgere kan indbringe sager vedrørende valg for forfatningsrådet, og antallet er steget betydeligt efter vedtagelsen af lovgivningen om organisering og kontrol med valgmidlerne, idet forfatningsrådet kan fungerer som appelret for kandidaterne til parlamentsvalget og præsidentvalget

En rådgivende kompetence

Forfatningsrådet afgiver efter direkte anmodning fra den franske præsident udtalelse om anvendelsen af **forfatningens paragraf 16** (statschefens **fulde beføjelser** i tilfælde af **alvorlige kriser**) samt om afgørelser, der træffes under anvendelse af denne paragraf.

Endvidere rådfører regeringen sig med forfatningsrådet i forbindelse med **tekster vedrørende afholdelse af præsidentvalg og folkeafstemninger**.

Alle afgørelserne træffes på samme vis og omfatter:

- henvisninger til de gældende tekster og proceduredokumenter
- de fremsatte præmisser i form af betragtninger, der analyserer de påberåbte begrundelser, angiver de anvendte principper og svarer på anmodningen
- en afsluttende dispositiv del inddelt i paragraffer med selve afgørelsen.

Afgørelserne er bindende for de offentlige myndigheder samt alle administrative og retslige myndigheder. De kan **ikke appelleres**. **Retskraften** omfatter ikke kun selve den dispositive del, men også de betragtninger, der ligger til grund for den. Forfatningsrådet giver dog mulighed for appel i forbindelse med berigtigelse af materielle fejl.

Hvis en bestemmelse erklæres forfatningsstridig i forbindelse med den forebyggende kontrol, må den ikke bekendtgøres eller træde i kraft.

En bestemmelse, der erklæres for forfatningsstridig efter prioriterede forfatningsspørgsmål, ophæves fra den dato, hvor forfatningsrådets afgørelse offentliggøres, eller fra den dato, der er fastsat i afgørelsen. Forfatningsrådet fastsætter betingelser og begrænsninger for anfægtelse af virkningerne af en bestemmelse.

Rådet kan træffe forskellige afgørelser i tvister vedrørende anfægtelser af valgresultater, lige fra annullering af stemmesedler til annullering af selve valget, og afgørelserne kan indeholde en erklæring om, at en kandidat ikke er valgbar og/eller at en valgt kandidat må træde tilbage.

I forbindelse med en forebyggende kontrol **forkyndes** afgørelserne for parterne og **offentliggøres** i den **franske statstidende** sammen med lovforslaget og regeringens bemærkninger.

Alle afgørelser truffet af forfatningsrådet siden dets oprettelse er tilgængelige på [forfatningsrådets websted](#).

Forvaltningsdomstolene (*Juridictions administratives*)

Forvaltningsdomstolenes opgaver

Forvaltningsdomstolene fører tilsyn med den offentlige forvaltning og er **uafhængige af denne** (adskillelse af administrative og retslige funktioner) og er endvidere adskilt fra de juridiske domstole (adskillelse af retternes kompetencer). Forvaltningsorganerne kan også føre tilsyn, men deres afgørelser er underlagt domstolskontrol.

Forvaltningsdomstolen behandler sager under almindelig ret i første instans. Der findes en lang række **specialiserede forvaltningsdomstole**, f.eks.:

- **skatteretterne** (*juridictions financières*), f.eks. revisionsretten (*cour des comptes*) og dens regionale afdelinger
- **retterne for socialstøtte** (*juridictions d'aide sociale*), som er udvalg i departementerne og et centralt udvalg for socialstøtte
- **disciplinære domstole** (*juridictions disciplinaires*), f.eks. retten for budgetdisciplin og finansiel disciplin, det øverste råd for retsvæsenet, faglige disciplinære instanser, universitetsdomstole osv.

Deres domme kan i princippet appelleres til **appellinstanserne ved de forvaltningsdomstole**, der har afsagt dommen, og disse afgørelser kan efterfølgende appelleres til **statsrådet** (*Conseil d'Etat*). Foruden behandlingen af kassationsager, hvor det i lighed med kassationsretten (*cour de cassation*) udelukkende kontrollerer den korrekte anvendelse af procedurebestemmelser og af

retsbestemmelserne i forbindelse med de retsafgørelser, det får forelagt til behandling, dømmer statsrådet også i visse tvister, f. eks. vedrørende ministerielle anordninger, i første og sidste instans.

Kompetencekonflikter mellem de juridiske domstole og forvaltningsdomstolene behandles af en særlig domstol (*tribunal des conflits*), der består af lige mange medlemmer fra kassationsretten og statsrådet. Forfatningsdomstolen fører tilsyn med, at lovene er forenelige med forfatningen. Den afsiger ikke dom vedrørende de administrative myndigheders foranstaltninger eller handlinger.

Forvaltningsdomstolenes interne struktur

Forvaltningsdomstolene (42) og **forvaltningsdomstolenes appelinstanser** (8) er opdelt i **afdelinger**, som varierer i antal og specialiseringsområder afhængigt af antal ansatte og den af retspræsidenten valgte organisering. Statsrådet (*Conseil d'Etat*) har kun en enkelt juridisk afdeling (afdelingen for tvister), mens de øvrige "administrative" afdelinger udøver rådets rådgivende funktioner.

Afdelingen for tvister (*séction du contentieux*) er opdelt i 10 underafdelinger, der er specialiseret i hvert deres område. Dommerkollegiet i almindelige sager sammensættes af to underafdelinger (9 medlemmer). Hvis det drejer sig om en mere prekær eller ømtålelig sag, kan den behandles i afdelingen for tvister (formændene for hver underafdeling, formanden for afdelingen og dennes næstformænd (17 medlemmer)) eller i rådets øverste forsamling (*assemblée du contentieux*) (formændene for alle afdelingerne under ledelse af statsrådets næstformand (13 medlemmer)).

Medlemmerne af forvaltningsdomstolene

Medlemmerne af forvaltningsdomstolene er ikke dommere (*magistrats*) i traditionel forstand, idet betegnelsen i henhold til den franske forfatning kun tilfalder de juridiske domstole. De er derimod omfattet af den almindelige vedtægt for tjenestemænd. Derfor har reglerne for dem længe ikke indeholdt en eneste bestemmelse, der adskilte dem fra de øvrige tjenestemænd. Dette ændrede sig dog i løbet af 1980'erne, hvor **medlemmerne af forvaltningsdomstolene fik styrket deres retlige uafhængighed**, så de i dag ofte ligestilles med de juridiske dommere. De betegnes i øvrigt som dommere i visse tekster, og alle reglerne vedrørende udøvelsen af deres opgaver sikrer dem en *de facto* uafhængighed.

Mens dommerne ved de juridiske domstole er samlet i én stand, tilhører dommerne ved forvaltningsdomstolene to forskellige stande: dels som medlemmer af statsrådet og dels som medlemmer af forvaltningsdomstolene og deres appelinstanser.

Bestemmelserne vedrørende medlemmerne af statsrådet og medlemmerne af forvaltningsdomstolene og appelinstanserne var længe indeholdt i flere forskellige tekster, men i dag er de alle underlagt de samme bestemmelser i loven om forfatningsdomstole.

Juridiske databaser på området

De juridiske databaser i Frankrig er offentligt tilgængelige på internettet. Webstedet [Légifrance](#) omfatter således:

- JADE-databasen, der indeholder afgørelser fra statsrådet (*Conseil d'Etat*), domstolen til afgørelse af interessekonflikter (*tribunal des conflits*) og forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af forvaltningsdomstolenes afgørelser
- CONSTIT-databasen, der indeholder afgørelser fra forfatningsrådet (*Conseil Constitutionnel*).

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er **gratis** adgang til databasen.

Kort beskrivelse af indholdet

JADE-databasen indeholder 230 000 afgørelser med 12 000 årlige nye registreringer, mens CONSTIT-databasen indeholder 3 500 afgørelser med 150 årlige nye registreringer.

Relevante links

[Domstolenes kompetencer - Frankrig](#)

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 17/01/2017